

Deres ref:

Vår ref: 2019/222859

Dato: 09.07.2021

Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

HØRING

- FORSLAG TIL ENDRING AV UTKAST TIL FORSKRIFT OM AVLSMATERIALE FRA VISSE HOLDTE LANDDYR (NY AVLSMATERIALEFORSKRIFT)

På vegne av Landbruks- og matdepartementet gjennomfører Mattilsynet høring av endringer i utkastet til ny forskrift om avlsmateriale fra visse holdte landdyr, som døpes om til forskrift som utfyller dyrehelseforskriften med bestemmelser om avlsmateriale fra holdte landdyr (avlsmaterialeforskriften). Samtidig hører vi et utkast til forskrift om endring i forskrifter om avlsmateriale på dyrehelseområdet.

Et tidligere utkast til avlsmaterialeforskrift ble hørt i tidsrommet 23.07.2020 – 15.09.2020. Forskriften er likevel ikke fastsatt ennå. Hensikten med denne høringen er *ikke* å høre hele forskriftsutkastet på nytt, men å høre utfyllende nasjonale og nasjonale bestemmelser som bør være på plass når forskriften trer i kraft. Hensikten er også å høre endringer i forordning (EU) 2020/686, som gjennomføres i forskriften. Hensikten med endringsforskriften er å oppheve forskrifter om avlsmateriale som blir erstattet av det nye dyrehelseregelverket.

Hovedinnholdet i forskriftsutkastene

Forslagene går ut på å:

- gjennomføre forordning (EU) 2021/880, som endrer forordning (EU) 2020/686.
- fastsette utfyllende nasjonale bestemmelser om hvor lenge driftsansvarlige skal oppbevare journalen de skal føre for anlegget,
- fastsette utfyllende nasjonale bestemmelser om frister driftsansvarlige skal holde i forbindelse med søknad om godkjenning av anlegg og innstilling av aktivitet ved godkjente anlegg,
- fastsette nasjonale bestemmelser om avlsmateriale fra storfe, svin, sauer, geiter og hestedyr til bruk i Norge, og
- oppheve eller endre nåværende forskrifter om avlsmateriale.

Bakgrunn for forslaget

Forslaget bygger på forordning (EU) 2021/880. Forordningen følger vedlagt høringsbrevet. Dette er på dansk da norsk oversettelse ikke foreligger pr. i dag. Dersom forskriftsutkastets bestemmelser ikke synes å samsvare med dette regelverket, ønsker vi at høringsinstansene påpeker dette. Forordningen imøtekommer et behov for mindre endringer i forordning (EU) 2020/686. Gjennom EØS-avtalen er Norge forpliktet til å gjennomføre regelverk som tas inn i avtalen. Forordninger skal gjennomføres ordrett for å sikre lik gjennomføring i EØS. Det er derfor ikke mulig å påvirke det materielle innholdet i forordningen. Norske innspill har blitt gitt i forbindelse med utarbeidelsen av forordningen, i arbeids- og ekspertgruppemøter i regi av Kommisjonen.

Dyrehelseforordning (EU) 2016/429 artikkel 103, som skal gjennomføres i den nye forskriften om dyrehelse (dyrehelseforskriften), krever at driftsansvarlige for anlegg for avlsmateriale skal føre og oppbevare journal. Journalen skal oppbevares i en minsteperode som skal fastsettes av vedkommende myndighet, men som skal være på minst tre år. Hensikten med forslaget er å bestemme hvor lang minsteperioden for oppbevaring av journal på norske anlegg for avlsmateriale skal være.

Forordning (EU) 2020/999 artikkel 4, som skal gjennomføres i avlsmaterialeforskriften, krever at hver EØS-stat fastsetter frist for når driftsansvarlige må forelegge myndighetene nødvendig informasjon i forbindelse med søknad om godkjenning av anlegg for avlsmateriale. Fristen kan ikke settes tidligere enn 90 dager før planlagt dato for oppstart. Forordningen krever også at hver EØS-stat fastsetter frist for når driftsansvarlige skal informerer myndighetene om innstilling av aktivitet ved godkjente anlegg. Hensikten med dette forslaget er å bestemme hvilke frister som skal gjelde for norske driftsansvarlige.

Dyrehelseforordning (EU) 2016/429 artiklene 84, 103 og 121 har bestemmelser som innebærer at driftsansvarlige for anlegg for avlsmateriale, som samler inn, produserer, bearbeider eller oppbevarer avlsmateriale kun til bruk i Norge, må registrere anleggene, føre journal og merke avlsmaterialet. I tillegg er det noen generelle bestemmelser om forflytning av avlsmateriale i dyrehelseforordningen artikkel 157 som regulerer forflytning av avlsmateriale i Norge så vel som fra Norge til andre EØS-stater. Dette er nokså enkle krav, til dels enklere enn de som gjelder i dag. For å bekjempe sykdommer gir dyrehelseforordningen artikkel 170 og artikkel 171 mulighet til å treffe nasjonale tiltak hva angår forflytning av avlsmateriale på sitt territorium. Muligheten gjelder med visse begrensninger. En av begrensningene er at tiltakene ikke må være til hinder for forflytning av dyr og produkter mellom EØS-statene. I tillegg gir dyrehelseforordningen artikkel 269 et visst rom for strengere nasjonale bestemmelser bl.a. om ansvarsområdene innen dyrehelse, overvåkning, godkjenning av anlegg, føring av registre og journaler og sporbarhet. Her er også en av forutsetningene at de nasjonale tiltakene ikke må hindre forflytning av dyr eller produkter mellom EØS-statene. Som ledd i å beholde den gunstige dyrehelsesituasjonen i Norge, kan det være hensiktsmessig å utnytte det nasjonale handlingsrommet dyrehelseforordningen gir. Hensikten med forslaget er å fastsette nasjonale krav til innsamling, produksjon, bearbeiding, oppbevaring og forflytning av avlsmateriale fra storfe, svin, sauer, geiter og hestedyr i Norge.

Nåværende forskrifter om avlsmateriale bygger i stor grad på regelverk som oppheves eller erstattes av dyrehelseforordningen med underliggende forordninger. I den grad de inneholder nasjonale bestemmelser som kan og bør videreføres innenfor rammene dyrehelseforordningen setter, bør det gjøres i de nye forskriftene som skal gjennomføre forordningene. Samtidig bør nåværende forskrifter oppheves. Hensikten med forslaget til endringsforskrift er å oppheve en rekke av nåværende forskrifter om avlsmateriale.

Innholdet i utkastet til ny avlsmaterialeforskrift

Endringsforslaget er skrevet med svart skrift i det vedlagte forskriftsutkastet. Det er kun det som er skrevet med svart skrift som er på høring nå. Den grå teksten har vært hørt før og er ikke på ny høring nå. Etter høringen er det gjort små justeringer for at ordlyden skal samsvare bedre med ordlyden i de foreløpige norske oversettelsene av dyrehelseforordningen og forordning (EU) 2020/686, uten at det utløser behov for ny høring. Eksempelvis er «eggceller» og «kamelider» erstattet med henholdsvis «oocytter» og «dyr av kamelfamilien». I bestemmelsene om tilsyn og vedtak har vi føyd til at Mattilsynet kan gjennomføre tiltak for å oppnå etterlevelse av bestemmelser

gitt i eller i medhold av forskriften. Det er for å gjengi hvilken kompetanse Mattilsynet allerede er tillagt etter matloven § 23 mer nøyaktig.

Om endring av tittelen på forskriften

Vi foreslår å endre tittelen på forskriften til «Forskrift som utfyller dyrehelseforskriften med bestemmelser om avlsmateriale fra holdte landdyr». Hensikten er at tittelen skal avspeile innholdet i forskriften samtidig som den viser koblingen mellom denne forskriften og dyrehelseforskriften. Titler som innledes med «Forskrift som utfyller dyrehelseforskriften med bestemmelser om ...» blir ventelig felles for denne og de andre forskriftene som skal gjennomføre underliggende rettsakter til dyrehelseforordningen. Forskriftstitlene blir dermed ganske lange. Derfor kan det være hensiktsmessig å gi dem korttitler i tillegg. For denne forskriften foreslår vi at korttittelen blir, «avlsmaterialeforskriften».

Om nytt tredje ledd i § 1 Virkeområde

Vi foreslår at den utfyllende nasjonale bestemmelsen om tidsrom for oppbevaring av journal i § 5 får et utvidet virkeområde sammenliknet med resten av forskriften. Grunnen er at journalføringsplikten i dyrehelseforordningen artikkel 103 nr. 1 ikke bare gjelder de som driver anlegg for avlsmateriale fra storfe, svin, sauer, geiter, dyr av hestefamilien, hunder, katter, dyr som holdes i lukkede anlegg, kamel- eller hjortedyr. Plikten gjelder også driftsansvarlige som driver anlegg for avlsmateriale fra andre landpattedyr, bier eller humler. Følgelig krever dyrehelseforordningen artikkel 103 nr. 3 bokstav b at det fastsettes en minsteperode for oppbevaring av journalen for dem også. Det er hittil ikke vurdert om noen kunne vært fritatt fra journalføringsplikten slik dyrehelseforordningen artikkel 103 nr. 2 åpner for, men det går det an å komme tilbake til senere.

Om ny § 2 Definisjoner

Vi foreslår at visse ord og begreper som brukes i de nasjonale bestemmelsene i § 7 til § 11 skal ha samme betydning som de har i forordning (EU) 2020/686. I tillegg foreslår vi å definere noen nye begreper. De nye begrepene likner begreper som er definert i forordning (EU) 2020/686, men som der er knyttet til godkjente anlegg for avlsmateriale.

Ellers gjelder definisjoner gitt i dyrehelseforskriften i tillegg til definisjoner gitt i denne forskriften.

Om endringen i § 3 Vilkår for godkjenning av anlegg, føring av registre, sporbarhet og forflytning

Endringen gjennomfører forordning (EU) 2021/880, som endrer forordning (EU) 2020/686. De viktigste endringene er:

- Det tas inn overgangsbestemmelser som innebærer at avlsmateriale fra storfe, svin, sauer, geiter og hestedyr, som er produsert, behandlet eller lagret før 21. april 2021 og oppfyller kravene i tidligere EØS-regelverk, fortsatt kan forflyttes mellom EØS-statene.
- Kravet om at strå/pakninger med avlsmateriale fra hunder, katter, andre dyr enn storfe, svin, sauer, geiter og hestedyr som holdes på lukkede anlegg, kamelider og hjortedyr skal merkes med anleggets adresse fjernes. Stråene/pakningene skal likevel merkes med anleggets registrerings- eller godkjenningsnummer.
- Vilkårene for forflytning mellom EØS-stater av sæd fra sauer og geiter, som holdes på anlegg som ikke er godkjent, suppleres med krav om at donordyrene ikke skal ha vært brukt til naturlig paring i løpet av de siste 30 dager før sæduttaket eller i løpet av uttaksperioden.
- Bestemmelsene om 10 dagers gyldighetstid for helsesertifikatene som skal følge med ved forflytning av avlsmateriale mellom EØS-statene fjernes.
- Det føyes til krav om at egenerklæringen, som kreves når avlsmateriale sendes til og fra behandlingsanlegg, skal inneholde opplysninger om dyreart, nummeret på forseglingen av transportbeholderen og at forsendelsen oppfyller dyrehelsekravene i kapittel 1.

- Ordlyden i bestemmelsene om hvilke meldeprosedyrer myndighetene skal følge ved strømbrydd eller andre forstyrrelser av IMSOC harmoniseres med tilsvarende bestemmelser i forordning (EU) 2020/686, som regulerer forflytning av landdyr.
- Det åpnes for å kunne teste dyr for tuberkulose ved hjelp av gamma-interferon test, som alternativ til intradermal test.
- Det tas inn at avsendelsesdato skal oppgis i helsesertifikatene, mens opplysninger om rase tas ut.

I tillegg foretas mindre justeringer av ordlyden og retting av mindre feil og utelatelser.

Om ny § 5 Utfyllende nasjonale bestemmelser om tidsrom for oppbevaring av journal

Vi foreslår at den driftsansvarlige skal oppbevare journalen, som vedkommende skal føre etter dyrehelseforordningen artikkel 103, på anlegget i en minsteperiode på 3 år.

Om ny § 6 Utfyllende nasjonale bestemmelser om tidsfrister ved søknad om godkjenning av anlegg eller innstilling av aktiviteter ved godkjente anlegg

Vi foreslår at den driftsansvarlige skal gi Mattilsynet opplysningene som kreves i forordning (EU) 2020/999 artikkel 3 nr. 1, senest 30 dager før planlagt oppstart av aktivitet ved anlegget.

Vi foreslår at den driftsansvarlige skal gi Mattilsynet opplysninger om innstilling av aktivitet ved godkjente anlegg senest samme dag som aktiviteten innstilles.

Om ny § 7 Nasjonale bestemmer om avlsmateriale fra storfe og svin beregnet til reproduksjonsformål i Norge

Etter dyrehelseforskriften kreves godkjenning av anlegg for avlsmateriale hvorfra avlsmateriale fra storfe og svin flyttes til andre EØS-stater. Vi foreslår at kravet om godkjenning også skal gjelde anlegg for avlsmateriale fra storfe og svin hvorfra avlsmateriale flyttes til norske anlegg for reproduksjonsformål. Videre at kravene til å legge fram opplysninger og vilkårene for godkjenning skal være de samme som for anlegg som er godkjenningspliktige etter dyrehelseforskriften og forordning (EU) 2020/686. Vi foreslår også at bestemmelsene om innstilling av aktivitet og bestemmelsene om journalføring skal være de samme for godkjente anlegg uavhengig av om avlsmaterialet på anlegget er beregnet for forflytning til andre EØS-stater eller til norske anlegg med storfe eller svin. Bestemmelsene i dyrehelseforordningen artikkel 96 nr. 1 og 2 og bestemmelsene i forordning (EU) 2020/686 artikkel 3, artikkel 4 nr. 1, artikkel 5, artikkel 8 og artikkel 9 vil med dette gjelde tilsvarende ved nasjonal godkjenning som ved EØS-godkjenning av anlegg for avlsmateriale fra storfe og svin. Det samme vil gjelde bestemmelsene i § 5 og § 6.

Vi foreslår også at bestemmelsene om merking og sporbarhet av avlsmateriale fra storfe og svin hovedsakelig skal være de samme uavhengig av om avlsmaterialet er beregnet for forflytning til andre EØS-stater eller til norske anlegg med storfe eller svin. Bestemmelsene i forordning (EU) 2020/999 artikkel 5 nr. 1 bokstav b, som går ut på at forsendelsene skal følges av spesifikasjoner som forklarer merkingen, skal likevel bare gjelde avlsmateriale som forflyttes til andre EØS-stater.

Videre foreslår vi at mange av bestemmelsene som er knyttet til det å kunne forflytte avlsmateriale fra storfe og svin til andre EØS-stater skal gjelde tilsvarende for forflytning til norske anlegg med storfe eller svin for reproduksjonsformål. Det gjelder bl.a. kravene til donordyrene og kravene til innsamling, produksjon, bearbeiding og lagring av avlsmaterialet.

Hjemlene til å fastsette bestemmelsene er dyrehelseforordningen artikkel 170 og artikkel 269.

Om ny § 8 Nasjonale bestemmelser om krav til registrerte anlegg for avlsmateriale fra sauer, geiter eller hestedyr

Vi foreslår ingen konkrete krav til lokaler, utstyr, driftsrutiner og arbeidsprosedyrer ved registrerte anlegg for avlsmateriale fra sauer, geiter eller hestedyr, men at Mattilsynet skal ha hjemmel til å fastsette slike krav.

Tilsvarende bestemmelser finnes nå forskrift 4. juli 1989 nr. 541 om avlsstasjoner § 1 annet ledd og § 3 første ledd. En begrensning er likevel at Mattilsynet ikke skal kunne fastsette krav som er strengere enn de som gjelder for godkjenning av slike anlegg.

Hjemmelen til å fastsette bestemmelsene er dyrehelseforordningen artikkel 269 nr. 1 bokstav a, jf. artikkel 10.

Om ny § 9 Nasjonale bestemmelser om stasjons- og gruppeveterinærer ved registrerte anlegg for avlsmateriale fra sauer, geiter eller hestedyr

Vi foreslår at driftsansvarlige for registrerte anlegg for avlsmateriale fra sauer, geiter eller hestedyr, skal utpeke en stasjons- eller gruppeveterinær. Tilsvarende gjelder for driftsansvarlige for godkjenningsspliktige anlegg etter forordning (EU) 2020/686 artikkel 4. Samtidig foreslår vi at stasjons- og gruppeveterinærene ved registrerte anlegg skal ha noen av de samme ansvarsområdene som stasjons- og gruppeveterinærer ved godkjenningsspliktige anlegg.

Bestemmelsene tilsvarende i stor grad de vi nå finner i avlsstasjonsforskriften § 2 annet og fjerde ledd, § 3 annet ledd og § 4.

Hjemmelen til å fastsette bestemmelsene er dyrehelseforordningen artikkel 269 nr. 1 bokstavene a og c, jf. artiklene 12 og 25.

Om ny § 10 Nasjonale bestemmelser om forflytning av avlsmateriale fra registrerte anlegg for avlsmateriale fra sauer, geiter og hestedyr

Vi foreslår at det knyttes noen generelle krav til det å kunne flytte avlsmateriale fra registrerte anlegg for avlsmateriale til norske anlegg med sauer, geiter eller hestedyr for reproduksjonsformål. Det er at avlsmaterialet skal være innsamlet fra dyr som ikke hadde symptomer eller viste kliniske tegn på smittsomme sykdommer på innsamlingsdagen. Videre må forflytningen være godkjent av henholdsvis stasjonsveterinæren eller gruppeveterinæren.

Tilsvarende bestemmelser gjelder for forflytning av avlsmateriale fra godkjente anlegg til andre EØS-stater etter forordning (EU) 2020/686 artikkel 15.

Hjemlene til å fastsette bestemmelsene er dyrehelseforordningen artikkel 170 og artikkel 171.

Om ny § 11 Nasjonale krav til donordyr på registrerte anlegg for avlsmateriale fra sauer, geiter eller hestedyr

Vi foreslår at stasjons- eller gruppeveterinæren for registrerte anlegg for avlsmateriale fra sauer, geiter eller hestedyr skal sikre at donordyrene enten er født i og siden fødselen har oppholdt seg i Norge eller at de er innført fra EØS-stater eller tredjeland etter gjeldende bestemmelser. I tillegg at dyrene er forskriftsmessig identifisert. Dette tilsvarende plikter som stasjons- og gruppeveterinærer ved godkjente anlegg har etter forordning (EU) 2020/686 artikkel 16 bokstavene a og c.

Vi foreslår også at Mattilsynet skal kunne stille ytterligere krav til donordyrene. Tilsvarende bestemmelser finner vi nå i avlsstasjonsforskriften § 2 første og tredje ledd. En begrensning er likevel at Mattilsynet ikke skal kunne fastsette krav som er strengere enn de som gjelder for donordyr på godkjente anlegg.

Hjemlene til å fastsette bestemmelsene er dyrehelseforordningen artikkel 269 nr. 1 bokstav a, jf. artikkel 12, og artikkel 170.

Om ny § 15 Overgangsbestemmelse

Vi foreslår at avlsstasjoner som er godkjent etter avlsstasjonsforskriften skal anses som registrert etter den nye dyrehelseforskriften og være omfattet av reglene om registrerte anlegg for avlsmateriale i den nye dyrehelseforskriften og denne forskriften.

Vi foreslår også at avlsmateriale som er innsamlet, produsert, bearbeidet eller lagret i samsvar med nåværende forskrifter før den nye avlsmaterialeforskriften trer i kraft, kan flyttes til norske anlegg for reproduksjonsformål.

Nytt sammenliknet med gjeldende rett/gjeldende prinsipper

Det er nytt at det fastsettes en bestemmelse som spesifikt gjelder tidsrommet for oppbevaring av journal ved anlegg for avlsmateriale. Dette finnes ikke i dag. Bestemmelsene om tidsfrister knyttet til søknad om godkjenning av anlegg for avlsmateriale og innstilling av aktiviteter ved godkjente anlegg er også nye bestemmelser.

Reglene for nasjonal produksjon og omsetning av sæd fra storfe og svin har hovedsakelig vært de samme som for produksjon av sæd for eksport til EØS-stater, jf. forskrift 17. juli 2003 nr. 972 om dyrehelsemessige vilkår for produksjon, import, eksport og bruk av rånesæd og forskrift 6. oktober 2003 nr. 1242 om dyrehelsemessige vilkår for produksjon, lagring, import og eksport av oksesæd. Avlsmaterialeforskriften viderefører dette prinsippet. Det nye er at det samme prinsippet innføres for oocyttar og embryo fra storfe og svin.

Innholdet i utkastet til endringsforskrift

Om oppheving av avlsstasjonsforskriften

Vi foreslår at forskrift 4. juli 1989 nr. 541 om avlsstasjoner oppheves. Innsamling, produksjon, bearbeiding og forflytning av avlsmateriale i Norge blir heretter regulert av den nye dyrehelseforskriften og den nye avlsmaterialeforskriften. De nye forskriftene er foreslått å skulle inneholde mange av de samme elementene.

Om endring av forskrift om kunstig sædoverføring utført av andre enn veterinær

Vi foreslår å endre forskrift 6. mars 1995 nr. 239 om kunstig sædoverføring utført av andre enn veterinær § 5 slik at det blir krav om at sæden som brukes heretter skal oppfylle kravene i det nye dyrehelseregelverket.

Om oppheving av forskrift om feltstasjon og samlingsstasjon for kunstig sædoverføring hos rev

Vi foreslår å oppheve forskrift 6. mars 1995 nr. 240 om feltstasjon og samlingsstasjon for kunstig sædoverføring hos rev. Det finnes ikke lenger slike anlegg her i landet. Behovet for forskriften har dermed falt bort.

Om oppheving av forskrifter om avlsmateriale fra storfe, svin, sauer, geiter og hestedyr

Vi foreslår å oppheve forskrift 31. desember 1998 nr. 1477 om dyrehelsemessige betingelser for import og eksport av sæd, egg og embryoer, forskrift 31. desember 1998 nr. 1486 om dyrehelsemessige betingelser for import og eksport av embryo av storfe, forskrift 6. oktober 2003 nr. 1242 om dyrehelsemessige vilkår for produksjon, lagring, import og eksport av oksesæd og forskrift 17. juli 2003 nr. 972 om dyrehelsemessige vilkår for produksjon, import, eksport og bruk av rånesæd.

Forskriftene gjennomfører rettsakter som oppheves av dyrehelseforordningen med underliggende forordninger. Innholdet i forskriftene erstattes av forskriftene som skal gjennomføre dyrehelseforordningen, forordning (EU) 2020/686 (regulerer flytting av avlsmateriale i EØS), forordningene (EU) 2020/692 og 2021/404 (regulerer import fra tredjestater) og forordning (EU) 2021/403 (fastsetter helsesertifikater for EØS-handel og import). Bestemmelser i forskriftene som

gjennomfører vedtak 2004/205/EF erstattes likevel ikke. Vi har kommet til at det ikke er nødvendig å erstatte bestemmelsene da vedtaket er rettet til Tsjekkia, Estland, Kypros, Latvia, Litauen, Ungarn, Malta, Polen, Slovenia og Slovakia. Vedtaket pålegger disse landene å sikre at avlsmateriale som er produsert hos dem før de ble EU-medlemmer den 1. mai 2004 ikke sendes til andre EØS-stater. Det fortsetter uansett å gjelde.

Bestemmelsene i råneseædforskriften § 8 og § 9 om testing for PRRS, sammen med § 19 om bruk av importert sæd, er nasjonale bestemmelser som i sin tid ble fastsatt for å sikre et høyere beskyttelsesnivå mot PRRS enn datidens EØS-regelverk ga. Dyrehelseforordningen og forordning (EU) 2020/686 sikrer bedre mot spredning av PRRS ved å omfatte krav om at donordyr må teste negativt for sykdommen. Behovet for de nasjonale bestemmelsene faller dermed bort og de videreføres derfor ikke.

Både okse- og råneseædforskriften har nasjonale bestemmelser som innebærer at reglene for nasjonal produksjon og omsetning av sæd hovedsakelig er de samme som for produksjon av sæd for eksport til EØS. Vi foreslår at dette prinsippet videreføres i nye nasjonale bestemmelser i avlsmaterialeforskriften.

Om endring av hundesædforskriften

Vi foreslår å endre forskrift 14. juli 2004 nr. 1123 om dyrehelsemessige betingelser for innførsel av hundesæd til Norge slik at den ikke lenger regulerer innførsel av hundesæd fra EØS-stater. Forflytning av hundesæd mellom Norge og andre EØS-stater blir heretter regulert av dyrehelseforskriften og avlsmaterialeforskriften. Det er også aktuelt å erstatte bestemmelsene om import av hundesæd fra land utenfor EØS med nye bestemmelser, men det må vi komme tilbake til senere.

Vurdering

Som ledd i forskriftsarbeidet har Mattilsynet vurdert om kravene i en instruks fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen i 2003 bør oppdateres og forskriftsfestes. Instruksen sier hvilke helsekrav myndighetene skal legge til grunn for helsemessig godkjenning av bukker og værere etter avlsstasjonsforskriften. Med det nye regelverket vil ikke instruksen være relevant lenger. Vi ser imidlertid at det vil kreve mer utredning enn det er mulig å gjennomføre nå før vi eventuelt fremmer forslag om dette. Det er særlig fordi det i så fall vil føre til at helsekravene til norske donordyr blir strengere for noen sykdommer enn kravene som stilles til donordyr av sæd som importeres fra utlandet.

Tilgrensende regelverk/forvaltningsområder

Tilgrensende regelverk for avlsmaterialeforskriften blir i første rekke den nye dyrehelseforskriften som skal gjennomføre dyrehelseforordningen i norsk rett. Denne forskriften vil utfylle og gjelde i tillegg til den nye dyrehelseforskriften. Tilgrensende regelverk og forvaltningsområder blir for øvrig som beskrevet for den nye dyrehelseforskriften, se Mattilsynets høringsbrev 20.12.19 på nettsiden https://www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold/dyrehelse/nytt_dyrehelserregelverk_2021/forslag_til_ny_dyrehelseforskrift.37197 .

Oppbygning av forskriften

Forslaget gjennomfører en forordning. Forordningsformen velges av EU i tilfeller hvor man har behov for at regelverket skal gjelde likelydende i hele EU, og hele EØS-området. Forordningene gjelder direkte i alle EUs medlemsland, men må gjøres til del av norsk rettsorden. På grunn av behovet for likelydende regelverk stiller EØS-avtalen strenge krav til gjennomføringen, nemlig at forordningen "som sådan gjøres til en del av avtalepartenes interne rettsorden", jf. EØS-avtalen art. 7. I Norge er "henvisningsteknikken" valgt for å ivareta dette kravet, se forskriftsforslaget § 2 og § 3. Dette innebærer at den forskriftsteksten som vedtas, fastsetter at vedkommende forordning, i EØS-tilpasset form, skal gjelde som forskrift, uten at teksten der EØS-tilpasningene er innarbeidet, formelt vedtas som forskrift.

Denne metoden innebærer at rettigheter og plikter ikke kan leses direkte ut av forskriften. Brukere må gå til selve forordningsteksten for å finne dem. For å lette tilgjengeligheten, er

forordningsteksten lagt ved høringen her. I forbindelse med kunngjøring av forskriften, vil Mattilsynet sørge for at forordningsteksten også blir å finne i tilknytning til forskriften.

Konsekvensutredning

Kravet om tre års oppbevaringstid for journaler som skal føres på anlegg for avlsmateriale, som er minimumskravet etter dyrehelseforordning (EU) 2016/429 artikkel 103, medfører neppe vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for noen. I praksis oppbevares journalene gjerne enda lenger. Det er også vanlig å føre journalene elektronisk slik at det ikke er problemer med lagringskapasiteten.

Overgangsbestemmelsen om forflytning av avlsmateriale fra storfe, svin, sauer, geiter og hestedyr, som er samlet opp, produsert, behandlet eller lagret før 21. april 2021 og oppfyller kravene i EØS-regelverket som gjaldt den gang, som tilføyes i forordning (EU) 2020/686 artikkel 49, innebærer at slikt materiale fortsatt kan inngå i handelen mellom EØS-statene. Det bidrar til at de driftsansvarlige for avlsmaterialet kan unngå økonomiske tap som følge av nytt regelverk. Gjennomføringen av forordning (EU) 2021/880 forventes ellers ikke å få vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for noen.

Tidsfristene for når driftsansvarlige skal gi Mattilsynet informasjon knyttet til godkjenning av anlegg for avlsmateriale eller innstilling av aktiviteten ved godkjente anlegg, kan bidra til mer effektiv saksbehandling. Det er likevel ikke grunn til å tro at effektiviseringsgevinsten blir vesentlig. Det er sjelden noen søker om godkjenning av nye anlegg eller innstiller aktiviteten ved godkjente anlegg.

I tillegg til å produsere avlsmateriale for det norske markedet, er aktiviteten ved eksisterende anlegg for avlsmateriale fra storfe og svin i stor grad rettet mot eksport til andre EØS-stater og tredjeland. For de driftsansvarlige har det trolig liten hensikt å ha enklere regler for avlsmaterialet som skal omsettes nasjonalt når anleggene og aktiviteten ved anleggene uansett må oppfylle kravene som gjelder for å kunne sende avlsmateriale til EØS-stater. Det er antakelig enklere å forholde seg til ett regelsett enn å ha forskjellige regler for avlsmaterialet som skal omsettes nasjonalt og det som skal eksporteres til EØS. At avlsmaterialet som omsettes nasjonalt er produsert etter strenge dyrehelsekrav er ellers et viktig bidrag for å opprettholde en gunstig dyrehelsesituasjon i storfe- og svinepopulasjonen. Derfor har reglene for nasjonal produksjon og omsetning av sæd fra storfe og svin hovedsakelig vært de samme som for produksjon av sæd for eksport til EØS-stater. Det samme prinsippet videreføres i denne forskriften og medfører ingen nye, vesentlige administrative eller økonomiske konsekvenser for noen. At prinsippet samtidig utvides til å gjelde oocytter og embryo fra storfe og svin antas heller ikke å medføre vesentlige konsekvenser da aktiviteten ved eksisterende anlegg er rettet mot eksport til EØS så vel som nasjonal omsetning.

Det er en forenkling både for de driftsansvarlige og Mattilsynet at anlegg som produserer avlsmateriale fra sauer, geiter eller hestedyr kun til bruk i Norge ikke lenger må godkjennes, men registreres. Mattilsynet vil gi eksisterende anlegg nye registreringsnumre. Det nasjonale kravet om å utpeke en stasjons- eller gruppeveterinær for registrerte anlegg medfører heller ingen ny byrde for de driftsansvarlige. Et liknende krav har vært gjeldende etter avlsstasjonsforskriften i lang tid. De nasjonale bestemmelsene om hvilke ansvarsområder stasjons- eller gruppeveterinæren skal ha, svarer også i stor grad til bestemmelser som har vært gjeldende etter avlsstasjonsforskriften. Det er heller ikke ventet at de nasjonale bestemmelsene om forflytning av avlsmateriale fra registrerte anlegg for avlsmateriale fra sauer, geiter eller hestedyr eller de nasjonale kravene til donordyrene medfører vesentlige administrative eller økonomiske konsekvenser for noen.

Overgangsbestemmelsen om nasjonal forflytning av avlsmateriale som er samlet opp, produsert, behandlet eller lagret i samsvar med nåværende forskrifter før den nye avlsmaterialeforskriften trer i kraft, bidrar til at driftsansvarlige for slikt materiale kan unngå økonomiske tap som følge av nytt regelverk.

Hørings svar

Hørings svar sendes inn via lenke på Mattilsynets nettside:

https://www.mattilsynet.no/dyr_og_dyrehold/dyrehelse/nytt_dyrehelseregelverk_2021/forslag_til_forskrift_om_avlsmateriale_saed_eggceller_og_embryo_fra_visse_holdte_landdyr.39163

Alle hørings svar vil bli offentliggjort.

Høringsfrist: 1. september 2021.

Med hilsen

Bente Fjermestad-Eie
fung. seksjonssjef

Vedlegg:

- Utkast til forskrift som utfyller dyrehelseforskriften med bestemmelser om avlsmateriale fra holdte landdyr (avlsmaterialeforskriften)
- Utkast til forskrift om endring i forskrifter om avlsmateriale på dyrehelseområdet
- Forordning (EU) 2021/880